

سند راهبردی کشور در امور نخبگان

مصوب ۱۳۹۱/۰۷/۱۱ منتشره در روزنامه رسمی به شماره ۱۹۷۲۵ به تاریخ ۱۳۹۱/۰۸/۲۹

مرجع تصویب: شورای عالی انقلاب فرهنگی

فصل ۱ - تعاریف مفاهیم مرتبط با نخبگی

۱ - نخبه: به فردی برجسته و کارآمد اطلاق می شود که در خلق و گسترش علم، فناوری، هنر، ادب، فرهنگ و مدیریت کشور در چارچوب ارزش های اسلامی اثرگذاری بارز داشته باشد و همچنین فعالیت های وی بر پایه هوش، خلاقیت، انگیزه و توانمندی های ذاتی از یک سو و خبرگی، تخصص و توانمندی های اکتسابی از سوی دیگر، موجب سرعت بخشیدن به پیشرفت و اعتلای کشور شود.

۲ - صاحب استعداد برتر: به فردی اطلاق می شود که باتوجه به ویژگی های ذاتی خود امکان رسیدن به مرحله نخبگی را داراست ولی هنوز زمینه های لازم برای شناسایی کامل و بروز استعدادهای ویژه او فراهم نشده است.

۳ - فعالیت نخبگانی: فعالیتی است آگاهانه، خلاقانه و نوآورانه با اثرگذاری محسوس بر پیشرفت کشور در حوزه های مختلف از قبیل: علم، فناوری، هنر، ادب، فرهنگ و مدیریت با تأکید بر شناخت مسائل و مشکلات کشور

۴ - گروه نخبه: هر یک از گروه ها، سازمان ها و نهادهایی که در مقایسه با سایر هویت های مشابه، توانمندی انجام فعالیت های نخبگانی را دارا هستند.

۵ - گروه استعداد برتر: هر یک از گروه ها، سازمان ها یا نهادهایی که استعداد کسب توانمندی های ویژه ای را دارد ولی برای تبدیل آنها به گروه نخبه، باید حمایت ها و برنامه ریزی های لازم صورت پذیرد.

۶ - اجتماع نخبگانی: شامل افراد یا گروه هایی است که به تشخیص بنیاد ملی نخبگان، توانمندی های بالقوه یا بالفعل انجام فعالیت های نخبگانی را دارا هستند؛ بنابراین شامل همه افراد و گروه های نخبه و صاحب استعداد برتر است.

۷ - نظام نخبگانی: شامل مجموعه بخش های مختلف کشور مشتمل بر نقش آفرینان، نهادها، قوانین، ساز و کارها و روندهایی است که بر «فعالیت های نخبگانی» و «اجتماع نخبگانی» به صورت مستقیم اثر گذارند.

فصل ۲ - چشم انداز و اهداف کلان

چشم انداز

جامعه نخبگانی مطلوب، جامعه ای است پویا که در آن اجتماعات نخبگانی در چارچوب ارزش های اسلامی- ایرانی و مبتنی بر اقتضانات نظام جمهوری اسلامی ایران، فرصت رشد و شکوفایی حداکثری را برپایه تنوع استعدادهای و توانمندی های خود به دست آورد و ضمن حل مسائل جامعه، تدبیر امور تحول آن را دست می گیرد.

اهداف کلان

باتوجه به چشم انداز پیش گفته، هدف های کلان مدنظر این سند عبارتند از:

- ۱- ایجاد زمینه های شناسایی، رشد و شکوفایی حداکثری استعداد های فردی و گروهی و ارتقای ابعاد معنوی و دینی آنها
- ۲- تحقق نظام جامع «اخلاق نخبگی» مبتنی بر آموزه های اسلامی و تلاش برای ترویج آن، به منظور رشد اخلاقی و معرفتی اجتماع نخبگانی و مصون سازی آنان.
- ۳- رفع موانع فعالیت های نخبگانی، افزایش ظرفیت اجتماع نخبگانی و فرصت سازی مناسب براساس اصول عدالت و انصاف
- ۴- وسعت بخشیدن به دایره نخبگی و بهره گیری حداکثری از توان اجتماع نخبگانی در مدیریت تحولات کشور در سطح ملی و بین المللی
- ۵- مدیریت هدفمند گردش نخبگان و پیشگیری از خروج نخبگان از چرخه خدمت به جامعه
- ۶- تبیین و تنظیم مسؤولیت ها و حقوق متقابل اجتماع نخبگانی و جامعه و افزایش حس دلبستگی ملی آنان در چارچوب گفتمان نظام اسلامی
- ۷- زمینه سازی شناخت و همکاری متقابل نخبگان مسلمان در سراسر جهان به منظور تحقق بین الملل اسلامی و برپایی تمدن نوین اسلامی
- ۸- جذب نخبگان در سطح جهانی

فصل ۳- راهبردهای کلان و اقدام های ملی

برای تحقق اهداف کلان، نظام نخبگانی وظیفه «شناسایی و هدایت»، «توسعه زیرساخت های لازم» را برعهده دارد.

راهبرد کلان ۱: استقرار نظام شناسایی و هدایت اجتماعات نخبگانی

راهبرد ملی ۱. تنوع بخشی در تعریف سطوح، حوزه های فعالیت های نخبگانی و روش های شناسایی آنها اقدام های ملی

۱- بازنگری و باز تعریف ضوابط و مقررات مربوط به فرآیندهای شناسایی، جذب و پشتیبانی از اجتماع نخبگانی در دستگاه های مسؤول با تأکید بر رصد فعالیت نخبگانی

۲- توسعه سازوکارهای اعتباردهی، اعتبار سنجی، رتبه بندی و ارتقای «نهادهای تخصصی- حرفه ای» کشور براساس ضوابط، مقررات و استانداردهای عمومی مورد تأکید بنیاد ملی نخبگان

۳- تمهید شرایط و تنظیم استانداردها، نظامنامه ها، ضوابط و مقررات برای مشارکت بیشتر بخش غیردولتی در تأسیس و فعالیت مدارس، مراکز آموزشی تخصصی و نهادهای نخبه پرور در حوزه های مختلف و با روشها و محتوای درسی متنوع

۴- توسعه و تنوع بخشی به جشنواره ها و رقابت ها در زمینه ها و سطوح مختلف با مشارکت نهادهای تخصصی - حرفه ای به ویژه نهادهای حوزوی و دانشگاهی

راهبرد ملی ۲. هدایت صاحبان استعدادهای برتر با استفاده از توانمندیهای بخشهای دولتی و غیردولتی

اقدام های ملی

۱ - استقرار نظام شناسایی و هدایت استعداد های برتر با روش های مربی محور، مرحله ای و نامحسوس، با تأکید همزمان بر سه وجه آموزشی، تربیتی و پژوهشی

۲ - برنامه ریزی برای ارتقای سطح کیفی آموزش های مدرسه ای (در همه دوره های تحصیلی) به منظور پرورش خلاقیت، مهارت حل مسئله، آداب و مهارت های زندگی در دانش آموزان

۳ - توسعه آموزش های خاص « برون مدرسه ای» از طریق گسترش مراکز آموزشی، تربیتی و پژوهشی در حوزه های متنوع مورد علاقه دانش آموزان

۴ - برنامه ریزی برای ارتقای سطح دانش و مهارت معلمان و مربیان مدارس و استادان حوزه و دانشگاه برای هدایت هدفمند صاحبان استعداد برتر از طریق برنامه های آموزشی کوتاه مدت و ترویجی

۵ - تقویت و گسترش مشاوره های تحصیلی و افزایش آشنایی افراد با رشته های تحصیلی در آموزش متوسطه، دانشگاه و حوزه های علمیه به منظور انتخاب آگاهانه و هدفمند رشته های تحصیلی با تأکید ویژه بر رشته های علوم انسانی.

۶ - ارائه تسهیلات برای شکل گیری نهادهای مشاوره به افراد و گروه های نخبه و صاحبان استعدادهای برتر (از جمله مشاوره های معتمد حقوقی، کارآفرینی و روان شناسی مورد تأیید)

۷ - گسترش اردوهای جهادی، بازدیدها و دوره های آموزشی و احیای دوره های کارورزی و کارآموزی اختیاری به منظور ارتقای شناخت اجتماع نخبگانی از نیازها و شرایط واقعی جامعه

۸ - گسترش برنامه های پرورش دینی و فرهنگی اجتماع نخبگانی براساس استمرار در کار فرهنگی، آموزش های مربی محور، سیرهای مطالعاتی اعتقادی و توجه به وجوه جامع دین با استفاده از ظرفیت های دانشگاه ها، حوزه های علمیه، مساجد و مراکز فرهنگی کشور.

۹ - تدوین و اجرای برنامه های آموزشی، تشویقی و مشاوره ازدواج و گسترش و ترویج و تسهیل ازدواج مناسب به منظور تقویت بنیاد خانواده در اجتماع نخبگانی

۱۰ - تدوین و اجرای برنامه های آموزشی و مشاوره برای خانواده های صاحبان استعداد برتر به منظور افزایش آگاهی و مهارت آنان برای تربیت، هدایت و تعامل با فرزندان خود

۱۱ - ایجاد و گسترش پارک های آموزشی و تقویت و ساماندهی فرایند طراحی، تولید و توزیع وسایل بازی کودکان به منظور پرورش خلاقیت و مهارت حل مسئله در کودکان با تکیه بر فرهنگ اسلامی- ایرانی و رعایت استانداردهای سلامت و ایمنی

راهبرد کلان ۲: توانمندسازی اجتماعات نخبگانی در چارچوب گفتمان اسلامی- ایرانی

راهبرد ملی ۱. پشتیبانی تدریجی، مشروط و متنوع براساس انجام فعالیت های نخبگانی و میزان رشد در مسیر نخبگی

اقدام های ملی

۱ - ایجاد فرصت فعالیت برای صاحبان استعداد‌های برتر و نخبگان در مناطق مختلف با ایجاد سازوکارهای حمایتی در زمینه های آموزشی، پژوهشی و مهارتی و نیز حمایت از توسعه فعالیت بنیادهای خیریه علمی، فرهنگی و اجتماعی و نظارت بر آنها

۲ - حمایت از دانشگاه ها، پژوهشگاه ها و مراکز علمی حوزوی برای افزایش پذیرش استعداد‌های برتر با رعایت استانداردهای آموزشی، پژوهشی و رفاهی؛ و نظارت مستمر به منظور حفظ و ارتقای کیفیت تحصیلات تکمیلی در کشور

۳ - ساماندهی و گسترش پشتیبانی های مستقیم و غیرمستقیم مادی به اجتماع نخبگانی در قالب بورس، جایزه های مقطعی و پژوهانه از سوی سازمانهای دولتی، بخش خصوصی و نهادهای عمومی (وقف و خیریه) منطبق با پایش پیشرفت مرحله ای و اثرگذاری آنان

۴ - برنامه ریزی برای ارائه خدمات موردنیاز برای انجام فعالیت های فردی و گروهی به منظور تسهیل حرکت در مسیر نخبگی (مانند: تأمین منابع علمی و اطلاعاتی، فراهم کردن امکانات موردنیاز پژوهشی و آموزشی مربوط به تولید، ثبت، انتشار و ارائه محصولات)

۵ - تلاش برای رفع خلاءهای قانونی و اجرای نظام مالکیت فکری در حوزه انتشارات علمی، هنری، فرهنگی و فنی و ایجاد ساز و کارهای لازم برای توسعه فعالیت های نخبگانی در زمینه های علمی، فناورانه، حوزوی، ادبی، هنری، فرهنگی، اجتماعی و مدیریتی راهبرد ملی ۲. زمینه سازی برای پرورش افراد نخبه و شکل گیری گروه های نخبه در جامعه

اقدام های ملی

۱ - تبیین و تدوین نظام معرفتی و فلسفی برای نخبگان و اهتمام به رشد و ارتقای معرفتی آنان

۲ - ساماندهی و توسعه هسته های فعال دانشجویی، رصد دائمی و پشتیبانی هدفمند و مرحله ای از آنها با هدف تبدیل این هسته ها به گروههای نخبه

۳ - حمایت از متشکل شدن دانشجویان و دانش آموزان فعال در حوزه های مختلف علمی، اجتماعی، فناورانه، فرهنگی، قرآنی و هنری در قالب پژوهشکده های دانشجویی و پژوهش سراهای دانش آموزی، انجمن های علمی، کانون های فرهنگی - هنری، تشکلهای نخبگانی و مانند آن با رعایت ضوابط و مقررات جاری کشور و با تأکید بر سهولت تأسیس گروه، ضابطه مندی و مسؤلیت پذیری، نظارت و پایش مستمر، و پشتیبانی مرحله ای و تدریجی از آنها

۴ - تلاش برای رفع موانع جذب و افزایش جذابیت حضور اجتماع نخبگانی در حوزه های علوم انسانی، معارف اسلامی و علوم پایه

۵ - برنامه ریزی کوتاه و بلند مدت برای توانمندسازی افراد و گروه های نخبه دارای توانمند تولید محصولات و خدمات رقابتی و کیفی داخلی در حوزه هایی که نیاز کشور از محصولات خارجی تأمین می شود

۶ - ایجاد و توسعه فن بازارهای تخصصی برای ارائه محصولات گروههای نخبه و ایجاد سازوکارهای قانونی و حمایتی برای تسهیل فرایندهای تجاری و غیرتجاری این بازارها با تأکید بر مشارکت بخش غیردولتی در تأسیس، توسعه و مدیریت آنها

۷ - حمایت از توسعه صندوق های خطر پذیر برای تجاری سازی ایده های افراد و گروه های نخبه و رفع موانع تجاری سازی با ارایه مشاوره های حقوقی، مالی، بازاریابی و رتبه بندی شرکت های دانش بنیان و حمایت از ارایه خدمات متناسب با رتبه آنها

۸ - تدوین مقررات برای معافیت تمامی یا بخشی از هزینه های مالیاتی گروههای نخبه به منظور توسعه فعالیت های آنان و متناسب با کیفیت فعالیت ها

۹ - شبکه سازی افراد و گروه های نخبه در حوزه های تخصصی و حول فعالیت های نخبگانی به منظور هم افزایی و همگرایی، تقویت همکاری، اشتراک دانش و اطلاعات، انجام کارهای مشترک

۱۰ - تأسیس صندوق تضمین برای جبران دیرکرد پرداخت های دستگاه های دولتی در پروژه های مربوط به فعالیت های نخبگانی و نیز ارائه پشتیبانی های موردنیاز به گروه های نخبه برای شرکت در مناقصه های مربوط به این فعالیت ها

۱۱ - طراحی و استقرار شبکه اطلاعاتی موردنیاز اجتماعات نخبگانی برای رفع نیاز آنان به استفاده از خدمات خارجی مشابه، شبکه سازی و هدایت فعالیت های نخبگانی

راهبرد کلان ۳: زمینه سازی برای اثرگذاری افراد و گروه های نخبه در جامعه

راهبرد ملی ۱: برنامه ریزی برای اثرگذاری اجتماع نخبگانی در جامعه با تأکید بر دیدگاه «نهادمحوری» و «غیرمتمرکز»

اقدام های ملی

۱ - گسترش تعامل سطوح مختلف حاکمیتی با کانون های تفکر نخبگانی به منظور مشارکت آنها در امور مسئله شناسی دستگاه های اجرایی و حضور فعال نخبگان در فرایند آینده نگاری، تصمیم سازی و برنامه ریزی در دستگاه ها، آیین نامه و دستورالعمل تحقق این بند توسط بنیاد ملی نخبگان ظرف مدت شش ماه تهیه و به تصویب کمیسیون دائمی هیئت امنای بنیاد ملی نخبگان خواهد رسید.

۲ - طراحی و ایجاد ساز و کارهای قانونی و انگیزشی برای استفاده بیشتر و وسیعتر از نخبگان در فرایندهای علمی، آموزشی، فرهنگی و مدیریتی دانشگاه ها، پژوهشگاه ها و سایر نهادهای کشور

۳ - ارزیابی و گسترش فعالیت های کرسی های نظریه پردازی و نقد و مناظره نخبگانی و برنامه ریزی برای تبدیل آنها به محل حضور و تعاملات فکری گسترده تر نخبگان و اندیشمندان

۴ - ایجاد سازوکارهای تشویقی به منظور تسهیل فعالیت اجتماع نخبگانی در همه مناطق کشور به ویژه مناطق کم برخوردار

۵ - ایجاد فرایندهای متنوع برای استفاده بهینه از فرصت «خدمت نظام وظیفه» صاحبان استعداد های برتر و نخبگان به منظور تمرکز بر حل مسایل اصلی دستگاه های مختلف با همکاری ستاد کل نیروهای مسلح

راهبرد ملی ۲: تنظیم مقررات دولتی برای تسهیل فعالیت های نخبگانی در جامعه

اقدام های ملی

۱ - اصلاح و تکمیل ضوابط و مقررات خریدهای دولتی و غیردولتی و ارائه سازوکارهای مالی و ضمانتی برای تسهیل خرید محصولات و خدمات داخلی حاصل از فعالیت های نخبگانی در چارچوب سیاست های اجرایی نقشه جامع علمی کشور

۲- حذف قید اجبار در داشتن شریک خارجی برای انجام پروژه های کلان ملی و پیشبرنده کشور و استفاده حداکثری از توان اجتماعات نخبگانی در اجرای اینگونه پروژه ها، همراه با اطلاع رسانی عمومی، مناسب و به موقع.

۳- زمینه سازی و حمایت از حضور رقابتی محصولات دانش بنیان و فرهنگی ناشی از فعالیت های نخبگانی در مجامع بین المللی علمی، فناوری و صنعتی و افزایش سهم کشور در بازارهای جهانی در چارچوب سیاست های اجرایی نقشه جامع علمی کشور

راهبرد ملی ۳: ساماندهی نظام گزینش اصلح کارگزاران کشور از میان اجتماعات نخبگانی

اقدام های ملی

۱- لحاظ کردن سوابق فعالیت های نخبگانی در شرایط احراز مدیریت های حاکمیتی مرتبط و اجرای آن بر اساس نظام ارتقای مرحله ای

۲- زمینه سازی برای شکل گیری و توسعه شرکتهای «کارگزاری منابع انسانی متخصص» به منظور تأمین نیروی متخصص مورد نیاز نهادهای مختلف دولتی و خصوصی از میان نخبگان

راهبرد کلان ۴: ارتقای نظام سیاستگذاری و مدیریت امور نخبگان

راهبرد ملی ۱: ارتقا و تثبیت نقش سیاستگذاری، برنامه ریزی و مدیریت کلان نهادهای حاکمیتی در نظام نخبگانی

اقدام های ملی

۱- نظارت بر دستگاه های دولتی در حوزه امور نخبگان و هماهنگی بین آنها توسط بنیاد ملی نخبگان با هدف مدیریت استعدادها جهت بهره گیری از آنها در بخش های مختلف کشور

۲- ایجاد یک مدیریت واحد ستادی در وزارت آموزش و پرورش جهت برنامه ریزی نظام شناسایی، هدایت و آموزش استعدادهای برتر و هماهنگ با سیاست های کلان بنیاد ملی نخبگان

۳- ایجاد مرکز توانمندسازی برگزیدگان دانشجویی زیر نظر وزیر در وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور توسعه فعالیت های دانشجویان صاحب استعدادها برتر در زمینه های مختلف، براساس سیاست های کلان بنیاد ملی نخبگان

۴- ایجاد سازوکار مناسب جهت افزایش تعامل بنیاد ملی نخبگان و فرهنگستان ها به منظور تسهیل شناسایی نخبگان هر حوزه و ایفای نقش مؤثرتر فرهنگستان ها

۵- ایجاد سازوکار لازم جهت افزایش تعامل بنیاد ملی نخبگان با نهادهای تخصصی - حرفه ای به ویژه انجمن های علمی، حرفه ای و حوزوی به منظور شناسایی، هدایت و توانمندسازی اجتماع نخبگانی

راهبرد ملی ۲: طراحی شاخص های ارزیابی و ضوابط نظارت بر نظام نخبگانی

اقدام های ملی

۱ - تصویب شاخص ها، استانداردها، ضوابط و مقررات لازم برای نظام نخبگانی در سطوح و حوزه های مختلف و نظارت مستمر بر حسن اجرای آن توسط بنیاد ملی نخبگان

۲ - طراحی شاخص ها و معیارهای لازم برای اعتباردهی، اعتبار سنجی و رتبه بندی جشنواره ها و رقابت های نخبگانی توسط بنیاد ملی نخبگان و با همکاری وزارتخانه ها و نهادهای مسؤؤل

۳ - ارزیابی و پایش مستمر نظام نخبگانی کشور و ارائه گزارش های دوره ای و سالیانه به شورای عالی انقلاب فرهنگی

۴ - یکپارچه سازی پایگاه های اطلاعاتی موجود اجتماع نخبگانی کشور به منظور تولید اطلاعات و شواهد معتبر برای سیاستگذاری، با تولید بنیاد ملی نخبگان

راهبرد کلان ۵: توسعه زیر ساخت های فرهنگی، پژوهشی و اطلاع رسانی مرتبط با نظام نخبگانی

راهبر ملی ۱. ارتقای دلبستگی ملی نخبگان در چارچوب گفتمان انقلاب اسلامی و ترویج ارزشهای اسلامی و فرهنگ کار در جامعه

اقدام های ملی

۱ - ترویج فرهنگ انس با قرآن، معارف عترت علیهم السلام و اصول و ارزش های انقلاب اسلامی در بین اجتماع نخبگانی به منظور ارتقای بینش دینی و تعمیق انگیزه های معنوی در خدمت به جامعه

۲ - ارائه مناسب و جذاب دستاوردهای فعالیت های نخبگانی با هدف ایجاد امید و انگیزه و نشان دادن فرصت و امکان انجام فعالیت های کلان و مؤثر در کشور

۳ - آشنا ساختن اجتماع نخبگانی با جاذبه های طبیعی، زیارتی، فرهنگی و اجتماعی کشور به منظور ارتقای خودآگاهی ملی و حس دلبستگی به میهن و همچنین افزایش آگاهی از خدمات متقابل اسلام و ایران با تأکید بر جایگاه بی بدیل اسلام در شکل دهی به هویت ایرانی و ارتقای تمدن ایرانی

۴ - تکریم نخبگان و الگوسازی از آنان برای صاحبان استعدادهای برتر از طریق ترویج رموز موفقیت و زمینه سازی برای هدایت گروه ها و فعالیت های نخبگانی از سوی آنان، با تأکید بر امکان پذیری انجام فعالیت ها با امکانات موجود

۵ - تولید برنامه های مختلف دیداری- شنیداری، نوشتاری و چند رسانه ای برای ارتقای سطح بینش عمومی در زمینه های ارزشمندی کار، احترام به جامعه و تعهد نسبت به فرهنگ و جامعه در اجتماعات نخبگانی

۶ - ترویج نقشه جامع علمی کشور در سطوح مختلف اجتماع به ویژه در بین اجتماعات نخبگانی از طریق تقویت ارتباط نهادهای تخصصی- حرفه ای و گروههای نخبه با آموزش های عمومی، برنامه های صدا و سیما و غیره

۷- گسترش برنامه های تربیتی و آموزشی برای نهادینه کردن ارزشهای اخلاق اسلامی و انضباط حرفه ای در میان اجتماع نخبگانی

۸ - مشارکت و همکاری بنیاد ملی نخبگان با کمیسیون اعطای نشانهای دولتی ریاست جمهوری به منظور پاسداشت نخبگان کشور

راهبرد ملی ۲ - ایجاد و ساماندهی زیر ساخت های پژوهشی و اطلاع رسانی نخبگان

اقدام های ملی

۱ - تسهیل دسترسی آحاد اجتماع نخبگانی به زیر ساخت های مطالعاتی و پژوهشی از جمله سامانه های اطلاع رسانی، کتابخانه های تخصصی، آزمایشگاه ها و شبکه های آزمایشگاهی با محوریت بنیاد ملی نخبگان

۲ - ایجاد ارتباط سامانه های مدیریت اطلاعات تحقیقاتی (سمات) کشور با سامانه جامع اطلاعات نخبگانی با محوریت بنیاد ملی نخبگان

۳ - توسعه زیر ساخت های اطلاع رسانی مناسب در اجتماعات و فعالیت های نخبگانی به منظور شبکه سازی هدفمند در این فعالیت ها با محوریت بنیاد ملی نخبگان

راهبرد ملی ۳ - توسعه همکاری های بین المللی نخبگان به منظور ارتقای ظرفیت و سطح تأثیرگذاری آنان برای دستیابی به مرجعیت علمی کشور

۱ - ساماندهی و هدفمند کردن فرآیند ادامه تحصیل صاحبان استعداد های برتری که ادامه تحصیل در خارج از کشور را انتخاب کرده اند به منظور توجه به اولویتهای علم و فناوری کشور، حفظ ارتباط مستمر آنان به درون کشور، افزایش انگیزه برای بازگشت و ارائه مشاوره درباره آسیب های خروج

۲ - گسترش هدفمند فرصتهای مطالعاتی خارج از کشور برای صاحبان استعدادهای برتر و نخبگان براساس نیازها و اولویتهای ملی و فراهم کردن شرایط میزبانی از محققان برجسته سایر کشورها (به ویژه نخبگان جهان اسلام) در کشور

۳ - گسترش نظام مند همکاری های علمی، فناوریانه، فرهنگی و اجتماعی افراد و گروه های نخبه با همتابان خارجی در اجرای طرح های مشترک بین المللی

۴ - ایجاد سازوکارهای حقوقی و مالی برای همکاری های افراد و گروه های نخبه کشور در فعالیت های بین المللی

۵ - ایجاد ارتباط بین افراد و گروه های نخبه ایرانی خارج از کشور با همتایان خود در داخل و طراحی و استقرار بانک اطلاعاتی نخبگان ایرانی خارج از کشور به منظور بهره گیری از توانمندی های آنان در جهت رفع نیازهای کشور

۶ - حمایت و به کارگیری نخبگان داخل و خارج کشور در تولید و ترویج علوم بومی مبتنی بر حکمت و اندیشه اسلامی در جهت نیل به مرجعیت علمی

۷ - ایجاد سازوکارهای حمایتی و هدایتی برای نهادها، انجمن ها و نشریه های علمی با هدف توسعه فعالیت های بین المللی (از قبیل اعطای بورس، برگزاری کنفرانس های بین المللی، انتشار نشریات بین المللی) و جذب نخبگان غیرایرانی به ویژه نخبگان جهان اسلام

۸ - تعریف جایزه های ارزشمند بین المللی و نیز توسعه جشنواره ها و مسابقه های بین المللی به منظور جذب دانشمندان و نخبگان خارجی برای حضور و مشارکت در فعالیت های نخبگانی کشور

۹ - برنامه ریزی و هماهنگی در مدیریت صیانت از افراد و گروه‌های نخبه با مأموریت: مشاوره و هدایت در امور بین المللی، تسهیل همکاری و مشارکت در فعالیت های نخبگانی در خارج از کشور، رصد و ارائه اطلاعات بازارهای بین المللی فناوری و حفظ امنیت فناوری کشور

فصل ۴ - چارچوب نهادی و الزامات اجرایی در نظام نخبگانی کشور

الف . سیاستگذاری و نظارت راهبردی

سیاستگذاری و نظارت راهبردی و روزآمد سازی سند برعهده شورای عالی انقلاب فرهنگی است.

ب . برنامه ریزی، هماهنگی، نظارت و ارزیابی تحقق اهداف سند

بنیاد ملی نخبگان مسؤول تدوین سیاست های اجرایی، طراحی سازوکار تحقق اهداف سند و به تصویب رساندن آن در هیأت امنای بنیاد و ابلاغ آنها و هماهنگی و انسجام بخشی بین دستگاه های اجرایی کشور در اجرای سند و نظارت برحسن اجرای آن است و موظف است پیشرفت کار را به صورت سالیانه به شورای عالی انقلاب گزارش کند.

ج . فرهنگ سازی و اجرا

معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری؛ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛ حوزه های علمیه؛ وزارت آموزش و پرورش؛ فرهنگستان های کشور، وزارتخانه های صنعتی و دفاعی، وزارت کشور، و سایر وزارتخانه ها و نهادها و دستگاه های اجرایی کشور و نیز صدا و سیما، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دستگاه های تبلیغی و فرهنگی کشور، در فرایند اجرایی کردن و فرهنگ سازی سند با بنیاد ملی نخبگان همکاری می کنند.

د . الزامات اجرایی

به منظور اجرا، نظارت و ارزیابی سند اقدام های زیر انجام می شود:

۱. بنیاد ملی نخبگان با ایجاد سازوکارهای مشخص، ضمن انجام تصمیم گیری های لازم و ابلاغ مصوبات، وظیفه نظارت بر تحقق اهداف سند و ارزیابی پیشرفت کار را برعهده دارد.

۲. بنیاد ملی نخبگان موظف است حداکثر ظرف نه ماه پس از تصویب سند، آیین نامه اجرایی سند، شامل شرح وظایف هر دستگاه اجرایی در قبال سند را با همکاری دستگاه ذیربط تدوین و در صورت نیاز به تصویب مراجع ذی ربط برساند.

۳. بنیاد ملی نخبگان موظف است سیاست های اجرایی، شاخص ها و معیارهای اجرای راهبردها و اقدام های سند را تهیه و به دستگاه های اجرایی ذی ربط ابلاغ کند.

۴. تمامی دستگاه های اجرایی موظفند در چارچوب این سند، طرحها و برنامه های خود را برای بررسی، یکپارچه سازی و تصویب به بنیاد ملی نخبگان تسلیم کنند.

۵. بنیاد ملی نخبگان موظف است تمامی برنامه های دستگاه های اجرایی را با سند تطبیق داده و در صورت لزوم با همکاری دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، اقدام مقتضی را برای اصلاح آنها انجام دهد.

۶. بنیاد ملی نخبگان مسئولیت نظارت و ارزیابی برنامه های اجرا شده توسط دستگاه های اجرایی را در حوزه این سند برعهده دارد و دستگاه ها موظفند در دوره های منظم زمانی، نتایج حاصل از اجرای برنامه ها را به بنیاد گزارش کنند.

۷. بنیاد ملی نخبگان موظف است باتوجه به معیارها و شاخص های ابلاغ شده، میزان پیشرفت و عملکرد طرح ها و برنامه های دستگاه های اجرایی و گزارش اقدام های خود را برای ارتقای وضع موجود در فواصل یک ساله به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه کند.

۸. بنیاد ملی نخبگان موظف است هماهنگی های لازم با دولت و مجلس شورای اسلامی برای تأمین منابع مالی موردنیاز در اجرای راهبردها و اقدامهای سند را در بودجه های سنواتی انجام دهد.

۹. بنیاد ملی نخبگان موظف است ظرف مدت شش ماه پس از تصویب سند، آیین نامه ها و فرایندهای فعالیت خود را بر مبنای این سند بازنگری و تکمیل کند.

این سند مشتمل بر یک مقدمه و ۳ فصل و پیوست آن، بنابه تفویض شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۲۴۸ مورخ ۹۱/۷/۱۱ شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب نهایی رسید و اجرای آن از تاریخ تصویب الزامی است و کلیه مصوبات و سیاست های مغایر قبلی، لغو و بلااثر خواهد بود.